

I

(Zakonodajni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA 2012/13/EU EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 22. maja 2012

o pravic do obveščeniosti v kazenskem postopku

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 82(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Unija si je zadala cilj ohranяти in razvijati območje svobode, varnosti in pravice. V skladu s sklepi predsedstva Evropskega sveta iz Tampereja z dne 15. in 16. oktobra 1999, zlasti s točko 33 sklepov, bi načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov moralo postati temelj pravosodnega sodelovanja, tako v civilnih kot v kazenskih zadevah v Uniji, saj bi se z okrepljenim vzajemnim priznavanjem ter potrebnim približevanjem zakonodaje izboljšalo sodelovanje med pristojnimi organi in sodno varstvo pravic posameznika.

(2) Svet je dne 29. novembra 2000 v skladu s sklepi iz Tampereja sprejel Program ukrepov za izvajanje načela vzajemnega priznavanja odločb v kazenskih zadevah ⁽³⁾. V uvodu programa je zapisano, da je namen vzajemnega priznavanja „okrepiti sodelovanje med državami članicami in povečati varstvo pravic posameznika“.

(3) Izvajanje načela vzajemnega priznavanja odločb v kazenskih zadevah temelji na predpostavki, da države članice zaupajo v kazenskopravne sisteme drugih držav članic. Obseg izvajanja vzajemnega priznavanja je v veliki meri odvisen od številnih parametrov, ki vključujejo mehanizme za varovanje pravic osumljenih ali obdolženih oseb in skupne minimalne standarde, potrebne za lažje izvajanje načela vzajemnega priznavanja.

(4) Vzajemno priznavanje odločb v kazenskih zadevah lahko deluje učinkovito le v duhu zaupanja, kjer ne le pravosodni organi, temveč vsi udeleženci v kazenskem postopku priznavajo odločbe pravosodnih organov drugih držav članic kot enakovredne svojim lastnim, kar pomeni ne le zaupanje v ustreznost pravil drugih držav članic, ampak tudi zaupanje v pravilno uporabo teh pravil.

(5) Pravica do poštenega sojenja je določena s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina) in s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: EKČP). Pravica do obrambe je zagotovljena v členu 48(2) Listine.

(6) Pravica do svobode in osebne varnosti je določena v členu 6 Listine in členu 5 EKČP. Omejitve teh pravic ne smejo presežati omejitev, dovoljenih v skladu s členom 5 EKČP in omejitev, ki izhajajo iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice.

(7) Čeprav so vse države članice pogodbenice EKČP, izkušnje kažejo, da zgolj to dejstvo ne zagotavlja vedno ustrezne stopnje zaupanja v kazenskopravne sisteme drugih držav članic.

(8) Zaradi krepitve medsebojnega zaupanja so potrebna podrobna pravila o varovanju procesnih pravic in jamstev, določenih z Listino in EKČP.

⁽¹⁾ UL C 54, 19.2.2011, str. 48.

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 13. decembra 2011 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 26. aprila 2012.

⁽³⁾ UL C 12, 15.1.2001, str. 10.

- (9) V členu 82(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije je določeno, da se uvedejo minimalna pravila, ki se uporabljajo v državah članicah in s katerimi je olajšano vzajemno priznavanje sodb in sodnih odločb ter policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah s čezmejnimi posledicami. V navedenem členu je določeno, da so „pravice posameznikov v kazenskem postopku“ eno izmed področij, na katerih se lahko uvedejo minimalna pravila.
- (10) Skupna minimalna pravila bi morala voditi do okrepljenega zaupanja v kazenskopravne sisteme vseh držav članic, kar bi moralo po drugi strani voditi do učinkovitejšega pravosodnega sodelovanja v duhu vzajemnega zaupanja. Taka skupna minimalna pravila bi se morala uvesti na področju obveščanja v kazenskem postopku.
- (11) Svet je dne 30. novembra 2009 sprejel Resolucijo o načrtu za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskem postopku ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: načrt). Načrt predvideva postopne korake za sprejetje ukrepov v zvezi s pravico do prevajanja in tolmačenja (ukrep A), pravico do obveščeniosti o pravicah in obdolžitvah (ukrep B), pravico do pravnega nasveta in pravne pomoči (ukrep C), pravico do komuniciranja s sorodniki, delodajalci in konzularnimi organi (ukrep D) ter v zvezi s posebnim varstvom za osumljene ali obdolžene osebe, ki spadajo v skupino ranljivih oseb (ukrep E). V načrtu je poudarjeno, da je vrstni red pravic samo okvirni, kar pomeni, da se lahko spreminja glede na prednostne naloge. Načrt je zasnovan tako, da deluje kot celota in njegove koristi se bodo lahko v celoti ocenile šele, ko bodo izvedeni vsi njegovi sestavni deli.
- (12) Evropski svet je dne 11. decembra 2009 v Stockholmskem programu – Odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje ⁽²⁾, pozdravil načrt in ga vključil v Stockholmski program (točka 2.4). Evropski svet je poudaril, da načrt ni izčrpen, ter pozval Komisijo, naj prouči nadaljnje elemente minimalnih procesnih pravic osumljenih ali obdolženih oseb in oceni, ali je treba za boljše sodelovanje na tem področju preučiti tudi druga vprašanja, na primer domnevo nedolžnosti.
- (13) Prvi ukrep, sprejet v okviru ukrepa A iz načrta, je bila Direktiva 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih ⁽³⁾.
- (14) Ta direktiva se nanaša na ukrep B iz načrta. Z namenom krepitev vzajemnega zaupanja med državami članicami določa skupne minimalne standarde na področju obveščanja o pravicah in obdolžitvah, ki se zagotovijo osebam,
- osumljenim ali obdolženim kaznivega dejanja. Ta direktiva temelji na pravicah, določenih v Listini, zlasti členih 6, 47 in 48 Listine, ter nadgrajuje člena 5 in 6 EKČP, kakor ju razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice. V tej direktivi je za izraz „obtožba“ iz člena 6(1) EKČP uporabljen izraz „obdolžitev“.
- (15) Komisija je v svojem sporočilu z dne 20. aprila 2010, z naslovom Zagotavljanje območja svobode, varnosti in pravice za državljane Evrope – Akcijski načrt izvajanja Stockholmskega programa, za leto 2010 napovedala predlog o pravici do obveščeniosti o pravicah in obdolžitvah.
- (16) Ta direktiva bi se morala uporabljati za osumljene in obdolžene osebe, ne glede na njihov pravni status, državljanstvo ali narodnostno pripadnost.
- (17) V nekaterih državah članicah ima organ, ki ni sodišče s sodno pristojnostjo v kazenskih zadevah, pristojnost izrekanja sankcij za relativno manjše kršitve. Na primer, pri ponavljajočih se prometnih prekrških, ugotovljenih pri opravljanju nadzora prometa. V okoliščinah teh primerov od pristojnega organa ne bi bilo razumno zahtevati zagotavljanja upoštevanja vseh pravic iz te direktive. Kadar je v pravu države članice določeno, da lahko sankcije za manjše kršitve naloži tak organ in obstaja ali pravica do pritožbe ali možnost kako drugače predložiti zadevo sodišču, pristojnemu za kazenske zadeve, bi se ta direktiva morala uporabljati le za postopke pred tem sodiščem po vložitvi pritožbe ali predložitvi zadeve.
- (18) S to direktivo bi morala biti izrecno zagotovljena pravica do obveščeniosti o procesnih pravicah, kakor to izhaja iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice.
- (19) Pristojni organi bi morali, kot je določeno v tej direktivi, osumljene ali obdolžene osebe nemudoma ustno ali pisno obvestiti o navedenih pravicah, kot se uporabljajo v nacionalnem pravu, ki so bistvenega pomena za zagotavljanje poštenosti postopka. Da bi se zagotovilo praktično in učinkovito izvajanje teh pravic, bi bilo treba osumljeno ali obdolženo osebo obvestiti pravočasno med postopkom in vsaj še pred prvimi uradnim zaslišanjem na policiji ali pred drugim pristojnim organom.
- (20) Ta direktiva določa minimalna pravila glede obveščeniosti o pravicah osumljenih ali obdolženih oseb. To ne vpliva na obveščanje o drugih procesnih pravicah na podlagi Listine, EKČP, nacionalnega prava ali prava Unije, ki se uporablja skupaj z razlago pristojnih sodišč. Kadar je bila oseba o posamezni pravici obveščena, pristojnim

⁽¹⁾ UL C 295, 4.12.2009, str. 1.

⁽²⁾ UL C 115, 4.5.2010, str. 1.

⁽³⁾ UL L 280, 26.10.2010, str. 1.

- organom te osebe o tem ne bi bilo treba ponovno obveščati, razen če bi tako zahtevale posebne okoliščine zadeve ali posebna pravila nacionalnega prava.
- (21) Navedbe „osumljena ali obdolžena oseba, ki je prijeta ali pridržana“ v tej direktivi bi bilo treba razumeti kot položaj, v katerem je osumljeni ali obdolženi osebi med kazenskim postopkom odvzeta prostost v smislu člena 5(1)(c) EKČP in kakor to razlaga sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice.
- (22) Kadar so osumljene ali obdolžene osebe prijete ali pridržane, bi jih bilo treba o veljavnih procesnih pravicah obvestiti s pisnim obvestilom o pravicah, napisanim na lahko razumljiv način, z namenom tem osebam pomagati, da bi razumele svoje pravice. Takšno obvestilo o pravicah bi bilo treba vsaki prijeti osebi izročiti nemudoma, takoj ko ji je s posegom organov kazenskega pregona odvzeta prostost v okviru kazenskega postopka. Navedeno obvestilo bi moralo vključevati osnovne informacije o vseh možnostih izpodbijanja zakonitosti prijete, pritožbe zoper pridržanje ali prošnje za začasni izpust, če in kolikor te pravice obstajajo v nacionalnem pravu. V pomoč državam članicam pri oblikovanju obvestila o pravicah je v Prilogi I prikazan vzorec. Ta vzorec je okvirjen in se lahko v okviru poročila Komisije o izvajanju te direktive in ob začetku veljavnosti vseh ukrepov iz načrta, spremeni. Obvestilo o pravicah lahko vključuje tudi druge zadevne procesne pravice, ki se uporabljajo v državah članicah.
- (23) Države članice v nacionalnem pravu določijo posebne pogoje in pravila v zvezi s pravico osumljenih ali obdolženih oseb, da o svojem prijehu ali pridržanju obvestijo druge osebe. V skladu z načrtom uveljavljanje navedene pravice ne bi smelo vplivati na potek kazenskega postopka.
- (24) Ta direktiva ne vpliva na določbe nacionalnega prava o varnosti oseb, ki se nahajajo v prostorih za izvrševanje pridržanja.
- (25) Države članice bi morale zagotoviti, da se osumljenim ali obdolženim osebam, če je to potrebno, pri obveščanju v skladu s to direktivo nudi prevajanje in tolmačenje v jezik, ki ga razumejo, v skladu s standardi iz Direktive 2010/64/EU.
- (26) Pristojni organi bi morali pri obveščanju osumljenih ali obdolženih oseb v skladu s to direktivo posebno pozornost nameniti osebam, ki ne morejo razumeti vsebine ali pomena informacij, na primer zaradi svoje mladosti, psihičnega ali fizičnega stanja.
- (27) Osebam, obdolženim kaznivega dejanja, bi bilo treba o tem, česar so obdolžene, dati vse informacije, ki jih potrebujejo za pripravo svoje obrambe in da bi se zaščitila poštenost postopka.
- (28) Osumljene ali obdolžene osebe bi bilo treba o tem, da so osumljene ali obdolžene kaznivega dejanja obvestiti nemudoma in vsaj še pred prvim uradnim zaslišanjem na policiji ali drugim pristojnim organom, ne da bi to vplivalo na potek preiskave. Podati bi bilo treba dovolj podroben opis dejstev, vključno s časom in krajem, če sta znana, ter z možno pravno opredelitvijo domnevnega kaznivega dejanja, katerega so te osebe osumljene ali obdolžene, ob upoštevanju dela kazenskega postopka, v katerem je bil opis podan, da bi se zaščitila poštenost postopka in omogočilo učinkovito uveljavljanje pravice do obrambe.
- (29) Med kazenskim postopkom je treba osumljene ali obdolžene osebe obveščati o vseh spremembah obdolžitve, ki bi lahko bistveno vplivale na njihov položaj, kolikor je to potrebno, da se zaščitita poštenost postopka, ter pravočasno, da se omogoči učinkovito uveljavljanje pravice do obrambe.
- (30) Listine in, kadar je to primerno, fotografije ter avdio- in video posnetki, bistveni za učinkovito izpodbijanje v skladu z nacionalnim pravom, zakonitosti prijete ali pridržanja osumljenih ali obdolženih oseb, bi morali biti navedenim osebam ali njihovim odvetnikom dostopni še preden pristojni pravosodni organ prične z odločanjem o zakonitosti prijete ali pridržanja v skladu s členom 5(4) EKČP, ter pravočasno, da se omogoči učinkovito uveljavljanje pravice do izpodbijanja zakonitosti prijete ali pridržanja.
- (31) Za namene te direktive bi morala pravica dostopa do dokaznega gradiva, kot je opredeljeno v nacionalnem pravu in s katerim razpolagajo organi, pristojni za posamezno kazensko zadevo, ne glede na to ali je osumljeni ali obdolženi osebi v prid ali v breme, vključevati pravico dostopa do gradiva kot so listine in, kadar je to primerno, fotografije ter avdio- in video-posnetki. Navedeno dokazno gradivo je lahko zajeto v spisu ali shranjeno pri pristojnih organih na drug ustrezen način v skladu z njihovim nacionalnim pravom.
- (32) Dostop do dokaznega gradiva s katerim razpolagajo pristojni organi, določen v tej direktivi, se lahko, ne glede na to ali je v prid ali v breme osumljeni ali obdolženi osebi, zavrne v skladu z nacionalnim predpisom, če bi se z dostopom lahko resno ogrozilo življenje ali temeljne pravice druge osebe ali je nujno potrebno za zaščito bistvenega javnega interesa. Vsako zavrnitev dostopa je treba pretehtati glede na pravico do obrambe osumljene ali obdolžene osebe, ob upoštevanju različnih delov kazenskega postopka. Omejitve dostopa bi bilo

treba razlagati restriktivno in v skladu z načelom pravice do poštenega sojenja, kot jo določa EKČP in razlaga sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice.

- (33) Pravica dostopa do gradiva zadeve ne bi smela posegati v določbe nacionalnega prava o varstvu osebnih podatkov in informacij o tem, kje se nahajajo zaščitene priče.
- (34) Dostop do gradiva zadeve, kakor ga določa ta direktiva, bi moral biti brezplačen, brez poseganja v določbe nacionalnega prava o plačilu pristojbin za izdajo dvojnikov iz spisa ali stroškov pošiljanja gradiva zadevnim osebam ali njihovemu odvetniku.
- (35) V primeru obveščanja v skladu s to direktivo bi morali pristojni organi to evidentirati v skladu z obstoječimi postopki evidentiranja v nacionalnem pravu in zaradi tega ne bi smeli imeti dodatnih upravnih bremen.
- (36) V skladu z nacionalnim pravom bi morale imeti osumljene ali obdolžene osebe oziroma njihov odvetnik pravico izpodbijati odločitev pristojnih organov zaradi opustitve ali zavrnitve pravice dostopa do informacij ali razkritja določenega gradiva zadeve v skladu s to direktivo. Ta pravica za države članice ne pomeni obveznosti uvajanja posebnega pritožbenega postopka, ločenega mehanizma ali pritožbenega postopka za izpodbijanje takšnih opustitev ali zavrnitev dostopa.
- (37) Brez poseganja v neodvisnost sodstva in razlike v organizaciji pravosodja v Uniji, bi morale države članice pristojnim uradnikom v državah članicah zagotoviti ustrezno usposabljanje o ciljih te direktive ali takšno usposabljanje spodbujati.
- (38) Države članice bi morale sprejeti vse potrebne ukrepe za upoštevanje te direktive. Praktično in učinkovito izvajanje nekaterih določb, na primer obveznosti obveščanja osumljenih ali obdolženih oseb o njihovih pravicah v preprostem in razumljivem jeziku, bi bilo mogoče zagotoviti na drugačen način, vključno z ukrepi, ki niso zakonodajni, kot je ustrezno usposabljanje pristojnih organov ali priprava obvestila o pravicah v preprostem in nestrokovnem jeziku, ki ga laična oseba lahko razume brez poznavanja kazenskega procesnega prava.
- (39) Pravica do pisne obveščeniosti o pravicah ob prijettu, ki jih zagotavlja ta direktiva, bi se s potrebnimi prilagoditvami morala uporabljati tudi za osebe, prijete zaradi izvrševanja evropskega naloga za prijete v skladu z Okvirnim sklepom Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija

2002 o evropskem nalogu za prijete in postopkih predaje med državami članicami⁽¹⁾. V pomoč državam članicam pri oblikovanju obvestila o pravicah teh oseb je v Prilogi II prikazan vzorec. Ta vzorec je okvirjen in se lahko v okviru poročila Komisije o izvajanju te direktive in ob začetku veljavnosti vseh ukrepov načrta spremeni.

- (40) S to direktivo so določena minimalna pravila. Države članice bi morale imeti možnost dopolnitve pravic iz te direktive, da bi tako zagotovile višjo raven varstva tudi v primerih, ki v tej direktivi niso izrecno obravnavani. Raven varstva nikoli ne bi smela biti nižja od standardov, ki so določeni z EKČP in kakor jih razlaga sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice.
- (41) V tej direktivi so upoštewane temeljne pravice in načela, ki jih priznava Listina. Ta direktiva si zlasti prizadeva za krepitev pravice do svobode, pravice do poštenega sojenja in pravice do obrambe. Izvajati bi jo bilo treba temu ustrezno.
- (42) Določbe te direktive, ki ustrezajo pravicam, ki jih zagotavlja EKČP, bi bilo treba razlagati in izvajati skladno s temi pravicami, kakor jih razlaga sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice.
- (43) Ker cilja te direktive, in sicer vzpostavitev skupnih minimalnih standardov glede pravice do obveščeniosti v kazenskem postopku, države članice ne morejo zadovoljivo doseči enostransko na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, in ker je ta cilj zaradi njegovega obsega in učinkov lažje doseči na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz istega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (44) V skladu s členom 3 Protokola (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, sta obe državi članici podali uradno obvestilo, da želita sodelovati pri sprejetju in uporabi te direktive.
- (45) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Danske (št. 22), ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja –

⁽¹⁾ UL L 190, 18.7.2002, str. 1.

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Vsebina

Ta direktiva določa pravila glede pravice do obveščeniosti osumljenih ali obdolženih oseb o njihovih pravicah v okviru kazenskega postopka in obdolžitvah zoper njih. Prav tako določa pravila glede pravice do obveščeniosti oseb, za katere je izdan evropski nalog za prijete, o njihovih pravicah.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja od trenutka, ko pristojni organi države članice seznanijo osebe, da so osumljene ali obdolžene kaznivega dejanja, do zaključka postopka, torej dokončne in pravnomočne odločbe o tem, ali je osumljena oziroma obdolžena oseba storila kaznivo dejanje in glede na primer, vključno z izrekom kazni ter odločitvijo o vseh pritožbah.

2. Kadar je s predpisi države članice določeno, da lahko sankcije za manjše kršitve naloži organ, ki ni sodišče s sodno pristojnostjo v kazenskih zadevah in je zoper naložitev takšne sankcije možna pritožba na sodišču, se ta direktiva uporablja le za postopke pred tem sodiščem, ki sledijo pritožbi.

Člen 3

Pravica do obveščeniosti o pravicah

1. Države članice zagotovijo, da so osumljene ali obdolžene osebe zaradi učinkovitega uveljavljanja procesnih pravic v skladu z nacionalnim pravom nemudoma obveščene vsaj o naslednjem:

- (a) pravici dostopa do odvetnika;
- (b) upravičenju do brezplačnega pravnega nasveta in pogojev za njegovo pridobitev;
- (c) pravici do obveščeniosti o obdolžitvah v skladu s členom 6;
- (d) pravici do tolmačenja in prevajanja;
- (e) pravici do molka.

2. Države članice zagotovijo, da so navedene osebe o pravicah iz odstavka 1 obveščene ustno ali pisno, v preprostem in razumljivem jeziku, ob upoštevanju posebnih potreb ranljivih osumljenih ali ranljivih obdolženih oseb.

Člen 4

Obvestilo o pravicah ob prijete ali pridržanju

1. Države članice zagotovijo, da prijete ali pridržane osumljene ali obdolžene osebe nemudoma prejmejo pisno obvestilo o

pravicah. Prav tako se jim omogoči, da obvestilo o pravicah preberejo in ga med odvzemom prostosti obdržijo.

2. Razen informacij iz člena 3, se v obvestilu o pravicah iz odstavka 1 tega člena navedejo tudi informacije o naslednjih pravicah v skladu z nacionalnim pravom:

- (a) pravici dostopa do gradiva zadeve;
- (b) pravici do obvestila konzularnim organom in tretjim osebam;
- (c) pravici dostopa do nujne zdravniške pomoči, in
- (d) največje možno število ur ali dni odvzema prostosti osumljenim ali obdolženim osebam pred privedbo pred pravosodni organ.

3. V obvestilu o pravicah so navedene tudi osnovne informacije o vseh možnostih v skladu z nacionalnim pravom za izpodbijanje zakonitosti prijete, pritožbo zoper pridržanje ter prošnjo za začasni izpust.

4. Obvestilo o pravicah je sestavljeno v preprostem in razumljivem jeziku. Okvirni vzorec obvestila o pravicah je prikazan v Prilogi I.

5. Države članice zagotovijo, da osumljene ali obdolžene osebe prejmejo pisno obvestilo o pravicah v jeziku, ki ga razumejo. Kadar obvestila o pravicah ni možno sestaviti v ustreznem jeziku, se osumljene ali obdolžene osebe o pravicah obvesti ustno, v jeziku, ki ga razumejo. Nato se navedenim osebam brez nepotrebne odlašanja izroči obvestilo o pravicah v jeziku, ki ga razumejo.

Člen 5

Evropski nalog za prijete in obvestilo o pravicah

1. Države članice zagotovijo, da osebe, ki so prijete zaradi izvršitve evropskega naloga za prijete, nemudoma prejmejo ustrezno obvestilo z informacijami o pravicah, ki jih imajo v skladu z zakonom, s katerim se v državi članici izvršitve izvaja Okvirni sklep 2002/584/PNZ.

2. Obvestilo o pravicah se sestavi v enostavnem in razumljivem jeziku. Okvirni vzorec obvestila o pravicah je prikazan v Prilogi II.

Člen 6

Pravica do obveščeniosti o obdolžitvah

1. Države članice zagotovijo, da so osumljene ali obdolžene osebe obveščene o kaznivem dejanju, katerega so osumljene ali obdolžene. Te informacije se podajo nemudoma in tako podrobno, kolikor je to potrebno za zaščito poštenosti postopka in učinkovito uveljavljanje pravice do obrambe.

2. Države članice zagotovijo, da so prijete ali pridržane osebe obveščene o razlogih za prijete ali pridržanje, vključno z navedbo kaznivega dejanja, katerega so osumljene ali obdolžene.

3. Države članice zagotovijo, da se, najpozneje ob vložitvi obtožnice v preizkus sodišču, podajo podrobne informacije o obdolžitvah, vključno z vrsto in pravno opredelitvijo kaznivega dejanja ter naravo udeležbe obdolžene osebe.

4. Države članice zagotovijo, da so osumljene ali obdolžene osebe, če je to potrebno za zaščito poštenosti postopka, nemudoma obveščene o vseh spremembah informacij, podanih v skladu s tem členom.

Člen 7

Pravica dostopa do gradiva zadeve

1. Države članice zagotovijo, da so prijetim ali pridržanim osebam ali njihovim odvetnikom v vsakem delu kazenskega postopka dostopne vse listine o zadevi, ki jih imajo pristojni organi in so bistvene za učinkovito izpodbijanje, v skladu z nacionalnim pravom, zakonitosti prijete ali pridržanja.

2. Države članice zagotovijo, da pristojni organi osumljenim ali obdolženim osebam ali njihovim odvetnikom odobrijo dostop vsaj do vsega dokaznega gradiva, s katerim razpolagajo, ne glede na to, ali je to gradivo v prid ali v breme osumljenim ali obdolženim osebam, da bi se zaščitila poštenost postopka in pripravila njihova obramba.

3. Brez poseganja v odstavek 1 se dostop do dokaznega gradiva iz odstavka 2 odobri pravočasno, da se omogoči učinkovito uveljavljanje pravice do obrambe in vsaj ob predložitvi obtožnice sodišču v preizkus. Kadar pristojni organi pridobijo dodatno dokazno gradivo, omogočijo dostop do tega gradiva v času, ki zadostuje za njegovo preučitev.

4. Z odstopanjem od odstavkov 2 in 3 se lahko dostop do določenega gradiva zavrne, pod pogojem, da to ne vpliva na pravico do poštenega sojenja in kadar bi s tem lahko bilo resno ogroženo življenje ali temeljne pravice druge osebe, ali če je to nujno potrebno za zaščito bistvenega javnega interesa, kot na primer, ko bi dostop lahko vplival na potek preiskave ali resno škodoval notranji varnosti države članice, v kateri je uveden kazenski postopek. Države članice zagotovijo, da ob upoštevanju postopkov nacionalnega prava o zavrnitvi dostopa do določenega gradiva v skladu s tem odstavkom odloči pravosodni organ, ob upoštevanju postopkov nacionalnega prava ali zagotovijo vsaj, da za takšno odločitev pravosodnega organa obstaja možnost sodnega nadzora.

5. Dostop iz tega člena se zagotovi brezplačno.

Člen 8

Vodenje evidence in pravica do pritožbe

1. Države članice zagotovijo, da se o vseh informacijah, danih osumljenim ali obdolženim osebam v skladu s členi 3

do 6, vodi evidenca po postopku evidentiranja, določenem v predpisih zadevne države članice.

2. Države članice zagotovijo, da imajo osumljene ali obdolžene osebe ali njihov odvetnik v skladu s postopki nacionalnega prava pravico do izpodbijanja odločitev pristojnih organov zaradi opustitve ali zavrnitve pravice dostopa do informacij v skladu s to direktivo.

Člen 9

Usposabljanje

Brez poseganja v neodvisnost sodstva in različne oblike organizacij pravosodja v Uniji države članice zaprosijo tiste, ki so odgovorni za usposabljanje sodnikov, tožilcev, policije in zaposlenih v pravosodju, ki sodelujejo v kazenskih postopkih, da zagotovijo ustrezno usposabljanje o ciljih te direktive.

Člen 10

Klavzula o omejitvah ali izjemah

Zaradi uporabe te direktive ne morejo nastati omejitve ali izjeme od procesnih pravic ali jamstev v postopku, ki jih zagotavljajo Listina, EKČP in druge zadevne določbe mednarodnega prava ali pravo katere koli države članice, ki zagotavlja višjo stopnjo varstva.

Člen 11

Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 2. junija 2014.

2. Države članice posredujejo Komisiji besedila zadevnih določb navedenih predpisov.

3. Ko države članice sprejmejo navedene ukrepe, se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Člen 12

Poročanje

Komisija do 2. junija 2015 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo z oceno, v kolikšnem obsegu so države članice sprejele potrebne ukrepe za izpolnjevanje te direktive, po potrebi skupaj z zakonodajnimi predlogi.

Člen 13

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

*Člen 14***Naslovniki**

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.

V Strasbourgu, 22. maja 2012

Za Evropski parlament

Predsednik

M. SCHULZ

Za Svet

Predsednik

N. WAMMEN

PRILOGA I

Okvirni vzorec obvestila o pravicah

Namen tega vzorca je pomagati nacionalnim organom pri pripravi obvestila o pravicah na nacionalni ravni. Države članice niso zavezane uporabiti tega vzorca. Pri pripravi obvestila o pravicah lahko države članice ta vzorec spremenijo, da bi ga uskladile z nacionalnimi predpisi in dodajo druge koristne informacije. Države članice morajo obvestilo o pravicah vročiti ob prijetju ali pridržanju osebe. Kljub temu lahko države članice osumljenim ali obdolženim osebam med kazenskim postopkom zagotavljajo pisne informacije.

Ob prijetju ali pridržanju imate naslednje pravice:

A. POMOČ ODVETNIKA/PRAVICA DO PRAVNE POMOČI

Pravico imate do zaupnega pogovora z odvetnikom. Odvetnik je neodvisen od policije. Če potrebujete pomoč pri izbiri odvetnika, zaprosite policijo za pomoč in pomagali vam bodo. V nekaterih primerih je pomoč lahko brezplačna. Za dodatne informacije se obrnite na policijo.

B. INFORMACIJE O OBDOLŽITVAH

Pravico imate vedeti, zakaj ste bili prijeti ali pridržani in česa ste osumljeni ali obdolženi.

C. TOLMAČENJE IN PREVAJANJE

Če ne govorite ali razumete jezika policije ali drugih pristojnih organov, imate pravico do brezplačne pomoči tolmača. Tolmač vam lahko pomaga pri pogovoru z vašim odvetnikom in mora ohraniti vsebino tega pogovora kot zaupno. Pravico imate do prevoda vsaj bistvenih delov ključnih listin, vključno z vsako odredbo sodnika o vašem prijetju ali pridržanju, obtožnim predlogom, obtožnico ali sodbo. V nekaterih primerih se vam lahko priskrbi ustni prevod ali povzetek.

D. PRAVICA DO MOLKA

Med zaslišanjem na policiji ali pred drugim pristojnim organom vam ni treba odgovarjati na vprašanja o domnevnem kaznivem dejanju. Pri odločitvi o tem vam lahko pomaga vaš odvetnik.

E. DOSTOP DO LISTIN

Ob prijetju ali pridržanju, imate vi (ali vaš odvetnik) pravico dostopa do bistvenih listin, ki jih potrebujete za pritožbo zoper prijetje ali pridržanje. Če se zadeva obravnava pred sodiščem, imate vi ali vaš odvetnik pravico dostopa do dokaznega gradiva, ki vam je v prid ali v breme.

F. OBVEŠČANJE TRETJE OSEBE O VAŠEM PRIJETJU ALI PRIDRŽANJU/ OBVEŠČANJE VAŠEGA KONZULATA ALI VELEPOSLANIŠTVA

Ob prijetju ali pridržanju imate pravico policijo zaprositi, da o vašem pridržanju obvestijo na primer vašega družinskega člana ali delodajalca. V nekaterih primerih se lahko začasno omeji pravica do obveščanja tretjih oseb o vašem pridržanju. V takih primerih vas bo policija obvestila o vaših možnostih.

Če ste tujec, sporočite policiji ali želite, da se o vašem pridržanju obvesti konzularni organ ali veleposlaništvo. Prav tako lahko sporočite policiji, da želite stopiti v stik z uradnikom vašega konzularnega organa ali veleposlaništva.

G. NUJNA ZDRAVNIŠKA POMOČ

Ko ste prijeti ali pridržani, imate pravico do nujne zdravniške pomoči. Prosimo, sporočite policiji, če potrebujete takšno pomoč.

H. ČAS ODVZEMA PROSTOSTI

Po prijetu vam je lahko prostost odvzeta oziroma ste lahko pridržani za največ ... [vpisati ustrezno število ur/dni]. Potem morate biti ali izpuščeni ali vas mora zaslišati sodnik, ki bo odločil o vašem nadaljnjem pridržanju. Pozanimajte se pri svojem odvetniku ali sodniku o pravici do izpodbijanja zakonitosti prijete, pritožbe zoper pridržanje ter prošnje za začasni izpust.

PRILOGA II

Okvirni vzorec obvestila o pravicah oseb, prijetih na podlagi evropskega naloga za prijetje

Namen tega vzorca je pomagati nacionalnim organom pri pripravi obvestila o pravicah na nacionalni ravni. Države članice niso zavezane uporabiti tega vzorca. Pri pripravi obvestila o pravicah lahko države članice ta vzorec spremenijo zaradi uskladitve z nacionalnimi predpisi in dodajo druge koristne informacije.

Prijeti ste bili na podlagi evropskega naloga za prijetje. Imate naslednje pravice:

A. PODATKI O EVROPSKEM NALOGU ZA PRIJETJE

Pravico imate biti obveščeni o vsebini evropskega naloga za prijetje, na podlagi katerega ste bili prijeti.

B. POMOČ ODVETNIKA

Pravico imate do zaupnega pogovora z odvetnikom. Odvetnik je neodvisen od policije. Če potrebujete pomoč pri izbiri odvetnika, zaprosite policijo za pomoč in pomagali vam bodo. V nekaterih primerih je pomoč lahko brezplačna. Za dodatne informacije se obrnite na policijo.

C. TOLMAČENJE IN PREVAJANJE

Če ne govorite ali razumete jezika policije ali drugih pristojnih organov, imate pravico do brezplačne pomoči tolmača. Tolmač vam lahko pomaga pri pogovoru z vašim odvetnikom in mora ohraniti vsebino tega pogovora kot zaupno. Pravico imate do prevoda evropskega naloga za prijetje v jezik, ki ga razumete. V nekaterih primerih se vam lahko priskrbi ustni prevod ali povzetek.

D. MOŽNOST SOGLASJA

Imate pravico izbire o tem, ali soglašate z izročitvijo državi, ki zahteva vaše prijetje. Soglasje bi pospešilo postopek. [Možni dodatek za nekatere države članice: V poznejšem delu postopka bo to odločitev morda težko ali celo nemogoče spremeniti]. Za dodatne informacije se obrnite na pristojne organe ali vašega odvetnika.

E. ZASLIŠANJE

Če z izročitvijo ne soglašate, imate pravico do zaslišanja pred pravosodnim organom.